

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Господарська юстиція в Україні та країнах ЄС: порівняльно-правовий аналіз» за спеціальністю 081 «Право» 27 липня 2023 року.

Цісельський Олег Володимирович, 1967 р.н., народився в м. Сімферополь, громадянин України, освіта вища: закінчив у 1999 році Одеську державну юридичну академію за спеціальністю правознавство, отримав диплом спеціаліста (присвоєно кваліфікацію юрист).

Цісельський Олег Володимирович займає посаду судді Господарського суду Одеської області, м. Одеса.

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», м. Одеса.

Науковий керівник – Нана Мезенівна Бакаянова, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія».

Здобувач має 9 наукових публікацій, 2 з них опубліковано у вітчизняних наукових фахових виданнях, що входять до затвердженого переліку, 5 – у тезах доповідей на науково-практичних конференціях, 1 – у тезах доповідей на науковому столі, 1 стаття входить до бази даних Scopus:

1. Цісельський О.В. Сучасні моделі організації господарської юстиції в країнах ЄС. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. №3. С. 217-222.

2. Цісельський О. В. До питання моделей вирішення господарських спорів: порівняльний аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2022. № 55. С. 102-105.

3. Bakayanova N, Tsiselskyi O. The role of economic courts in the economic development of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8. № 3. P. 14-19. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-3-14-19>.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. **ПОДЦЕРКОВНИЙ Олег Петрович**, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрНУ, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія», зазначив, що дисертант блискуче володіє матеріалом, він має багато ідей, які йдуть з практики щодо оптимізації роботи господарського судочинства. Підкреслив, що добре те, що судді захищають роботи, зазначив, що помилковою є ідея про те, що наукою мають займатися лише науковці, а судді – лише практикою, оскільки саме з практики і народжуються ідеї, які надихають і науковців. Звернув увагу, що йому імponує підхід дисертанта щодо третейського судочинства, оскільки науковці в господарському процесі також вважають, що процедура розгляду справ, наприклад, в комерційному арбітражі загалом це дуже близькі категорії і категорії справ близькі, тому дійсно в сукупності потрібно розглядати ці питання, тим паче, що деякі питання щодо недійсності арбітражної угоди, щодо приведення до виконання третейських рішень – все це такі спільні питання, які мають вирішуватися загалом в темі, як у нашого дисертанта «господарська юстиція» або юрисдикційних органів, які розглядають господарські спори. Підкреслив, що на сьогодні є величезна проблема з реформуванням, оскільки весь час щось намагаються реформувати, і весь час доходять до того, що потрібно ліквідувати господарські суди та господарське судочинство, хоча найефективніший зразок на

сьогодні національної судової гілки влади, напевно потрібно було б брати щось позитивне з цього досвіду національного, натомість, нам пропонується зламати цю систему, проте очевидної підстави для цього не виникає для практиків, вони всі виступають проти, але певні сили, які намагаються «проштовхнути» реформування шляхом відмови від тих напрацювань, які в нас є на сьогодні, які ефективно працюють. Якщо ми подивимось на досвід західних країн, то в жодній країні світу не відбулося скасування спеціалізації в сфері господарської юрисдикції – де є комерційні суди, де є господарські, де є торгівельні суди, але ніхто там не приходить до думки скасовувати таку спеціалізацію, у Німеччині вона 500 років вже існує, тому ми як науковці будемо виступати проти таких новацій і дуже добре, що судді, готуючи дисертації також висловлюють свою думку і вона має бути врахована. Голова спеціалізованої вченої ради не баче жодних підстав за формальними моментами, які можуть бути в роботі перешкодою для присудження ступеня здобувачу, зазначив, що буде підтримувати Олега Володимировича.

2. СВИДА Олексій Георгійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження щодо змісту дисертації виклав у рецензії та озвучив під час виступу рецензента, водночас зазначив, що робота сама по собі є цікавою, тим більше, що робота написана практиком, тому можна стверджувати, що Олег Володимирович «переживає» кожного дня ці проблеми, бачить судові питання і не лише процесуальні, отже, чисельні висновки в роботі були зроблені саме на підставі практичного досвіду і це відчувається в самій роботі та в сформульованих висновках. Рецензент підкреслив, що йому імпонує, що не лише підкреслена та чи інша проблема, а дисертант чітко формулює певну градацію в Господарському процесуальному кодексі, Кодексі суддівської етики, Законі України «Про судові суди і статус суддів» тощо, тим більше добре, що у роботі є чіткі додатки, зокрема, законодавчі пропозиції, а також анкета, яка є доволі цікавою, що підіймає

актуальні питання, які стосуються теми. На погляд рецензента, дисертація є завершеною науковою роботою, наукове завдання є досягнутим, досить цікавий досвід розглянуто, тобто матеріал опрацьовано ґрунтовно, понад 300 джерел було використано, як відмітили офіційні опоненти, є навіть публікація в Scopus, що також не досить часто зустрічається в роботах досить не часто. Зробив висновок, що всі формальні вимоги, а також змістовне наповнення роботи є виконаним, завдання досягнуті, тому буде голосувати позитивно за присудження ступеня здобувачеві.

3. КРАВЧЕНКО Марина Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», виклала у письмовій формі у рецензії критичні зауваження та оголосила їх під час виступу, у дискусії зазначила про цікавість та актуальність дисертаційної роботи, підкреслила, що не зважаючи на те, що робота готувалася практиком, що прослідковується у висновках та пропозиціях, є дуже цікаві запропоновані теоретичні положення, зокрема, по-перше, знайшли свого розвитку певні визначення та поняття, по-друге, здобули удосконалення вже висвітлені у науковій літературі визначення. Звернула увагу, що рецензенту сподобалися два варіанти періодизації розвитку господарської юстиції, водночас зазначила, що Олег Володимирович пропонує психологічні фактори та чинники, що впливають на вибір суддею спеціалізації. Зробила висновок, що буде підтримувати висловлену точку зору щодо позитивного голосування під час вирішення питання про присудження ступеня доктора філософії.

4. ХОТИНСЬКА-НОР Оксана Зіновіївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри нотаріального, виконавчого процесу та адвокатури, прокуратури, судоустрою Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, дискусійні положення викладено офіційним опонентом у наданому відгуку на дисертацію та

оголошено під час виступу, водночас під час дискусії офіційний опонент підкреслила, що вже зазначала, що буде підтримувати роботу і про актуальність теми та дисертаційного дослідження, з огляду на те, про що вже всі говорили – і опоненти, і рецензенти, на фоні тих дискусій, які знову актуалізувалися на фоні господарської юрисдикції у судовій системі і пов'язано це безпосередньо з певними намірами та ідеями, висловила сподівання, що це все залишиться ідеями, яке не перетворяться на наміри стосовно відмови від Господарського кодексу України. Зазначила, що коли офіційний опонент читає в інформаційному полі багато інформації, яка висловлюється «армією цивілістів» та «господарників», згадує відразу 2000-ні роки, як важко цей господарський кодекс втілювався в життя і виникає питання, коли озвучуються такі ідеї щодо його поглинання, намагається знайти відповідь на питання: «Про що йдеться? Ми повертаємося та ходимо в наших реформах по колу? Чи ми намагаємося виправити якимось чином ці помилки?». Багато в чому від відповіді на ці питання, на думку офіційного опонента, залежатиме власне результати того, що намагаються втілити ці ідеї. Зазначила, що згадує приказку, що «ламати – не будувати», тому в цьому плані потрібно бути обережним та «не придумувати колесо», ламаючи те, що працює доволі добре та стабільно функціонує. Стабільність це те, чого нам зараз не вистачає, нашому суспільству та державі, коли ми перебуваємо в умовах воєнного стану, коли ми не можемо навіть спланувати свій наступний день. Зазначила, що робота відбулася. Визначила позитивні враження та подяку.

5. МОСКВИЧ Лідія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, дискусійні положення викладено офіційним опонентом у наданому відгуку на дисертацію та оголошено під час виступу, водночас вона зазначила, що робота цікава і викликає бажання «розмовляти», дискутувати, про що свідчить таке довге обговорення роботи, оскільки якщо б робота була нецікавою чи «пустою», то напевно, що говорити не

було про що, тематика є надактуальною, надцікавою, звернула увагу, що її цікавість підкреслюється тим, що дисертант дуже добре обізнаний практичною проблематикою роботи господарської юстиції, що пов'язано з його особистим практичним досвідом. Повторила раніше висловлену нею тезу, що дисертація відповідає всім ознакам наукової творчої роботи, а дисертант повною мірою заслуговує на підтримку. Єдине, що офіційний опонент зазначила, що вона також як Олег Володимирович прихильник плюралізму, але не плюралізму в визначенні правових засад статусу судді, а саме плюралізму вибору способу захисту права, тому на її погляд, потрібно розвивати в сфері господарської юстиції систему альтернативних способів розв'язання спорів, оскільки це специфічна сфера відносин, оскільки вона є найменше регламентованою правовими нормами, там більше виступає договірні норми права і порекомендувала надання можливість способу вирішення правової суперечки, щоб можна було обирати між приватністю, державним/недержавним способом розв'язання конфліктів. На думку офіційного опонента, такий плюралізм є ознакою демократичної правової держави, на її погляд, те, що дисертант категорично відмовляється від розгляду таких альтернативних способів розв'язання правових суперечок, ніж ті, які передбачено законом, в нашій правовій сфері, це саме той «негативний» вплив його корпоративної належності, але зазначила, що турбуватися тут немає про що, господарським судам вистачить роботи, наприклад, можна було б поділити, як це зроблено в виконавчій службі, спори, де наявний державний інтерес – передавати виключно на розгляд державної юстиції, а в спорах, де виключно приватний інтерес – надавати можливість вибору між альтернативним способом розв'язання суперечки або обирати державний механізм розв'язання суперечки. Підкреслила, що в західних країнах саме така модель використовується, проте погодилася з Оксаною Зіновіївною, що це напевно ознака сталої, демократичної, правової держави, але ми не позбавляємося надій та мрій, що Україна також стане такою країною. Висловила слова подяки.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає,

Тих, що утрималися, немає

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, присуджує Цісельському Олегу Володимировичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова
спеціалізованої вченої ради,
доктор юридичних наук, професор

 Олег ПОДЦЕРКОВНИЙ